

MEGAVAT

INTERNA REVILJA

števila 59 / september 2018

JAVNO PODJETJE ENERGETIKA LJUBLJANA

TISKOVINA, POŠTNINA PLAČANA PRI POŠTI 1102 LJUBLJANA

KO ELEKTRARNI
ZMANJKA ELEKTRIKE

VROČE NA TRGU Z
EMISIJSKIMI KUPONI

POGOVOR Z JANJO
LEBAN, GZS

Irena Debeljak

Odstopanja od povprečja

Priznati moram, da se spomnim samo še začetka meteorološkega poletja, ki se je začelo z obilnimi padavinami. Ostali del poletja ni pustil kakšnih posebnih odklonov od povprečja, vsaj mislim da ne, mogoče so bile nadpovprečne le temperature jezer in morja. Res nore temperature. Podpovprečne oziroma nadpovprečne vrednosti vremenskih podatkov tega poletja bodo statistično opredeljene v različnih poročilih in jih tako ne bo odnesel tok pozabljenosti. Čeprav nas že krepko zanaša v tok jeseni, nas bodo k spominom na poletje priklicale fotografije, ki smo jih ali profesionalno ali neformalno ustvarili. Včasih najboljše nastanejo prav pri zmanjšani koncentraciji in pri kateri ne uporabljamo specifičnih znanj, izkušenj in veščin vrhunškega fotografa, kajne?

Koncentracija novic okoli sestavljanja nove vlade bo tudi počasi potonila, čeprav je dolgo usklajevanje različnih strank spominjalo na turško nadaljevanje, vendar ne režiserji ne igralci niso bili deležni večje pozornosti. Glede na raznovrstnost koalicije in zapletom pri koalicijski pogodbi mogoče lahko pričakujemo, da bo kdaj pa kdaj tudi zavrelo. Nekateri tako imenovani poznavalci političnih ved tej vladi že vnaprej diagnosticirajo različne »bolezní« in očitajo podpovprečnost. Skratka, verjetno si vsi skupaj želimo, da ji bo uspelo vzpostaviti stabilne odnose med različnimi nivoji in postaviti višje socialne standarde. Vse življenje me že učijo, da se je treba na vse spremembe privaditi, a želim si, da v nadaljevanju jeseni ne bodo več primeri začetniške nerodnosti nove vlade, ko je radikalno želela še dodatno obremeniti uspešna podjetja in čim prej ugasniti na gospodarskem nebu še tiste zvezde, ki imajo gospodarsko rast. Preveč posplošeno ali logično razmišljanje?

Kakršen koli je že odgovor, dejstvo je, da lahko scenariji vsake posamezne epizode tovrstne »turške nadaljevanke« zelo močno vplivajo na delovanje sektorja, v katerem ima svojo vlogo tudi naša družba. Letošnje poletje je zavrelo na trgu z emisijskimi kuponi, ki nam skupaj z višjim cenami energentov ne prinaša najboljše finančne slike. Lahko do konca leta pričakujemo razplet, ki bo prinesel končni obračun s pozitivno bilanco? Rutinsko izvajanje nalog na področju trženja že dolgo ni več dovolj. Išče nove načine in pridobivamo nove veščine za odzivanje na tržne spremembe: na eni strani potrebam uporabnikov in na drugi nepredvidljivosti trgov energentov. Čeprav nas čakajo večji finančni vložki zaradi izgradnje nove plinsko-parne elektrarne, si vsi želimo, da bo investicija izvedena v terminkem načrtu. Poleg nemira, ki ga ustvarjajo okoliščine na različnih trgih, oblikovanje cene toplote s strani Agencije za energijo, je pravočasna izvedba nadpovprečno odgovorna in zahtevna naloga tako na področju tehnike kot na področju financ.

Okoljevarstveni toni poudarjajo - poleg zapletenih postopkov pridobivanja okoljskih dovoljenj - tudi vedno nova in nova bremena zaradi implementacije obširne zakonodaje. Okoljski segment je v nekaterih pogledih deklariran samo kot strošek ali pa kot nepotrebno zlo, ki ga je potrebno obvladovati. Mar res? Naša družba se z argumenti in s pravočasnim odzivanjem na spremembe zakonodaje bori proti dodatnim finančnim obremenitvam, a ne vedno uspešno. Včasih imam občutek, da ne gre vedno samo za postavljanje visokih standardov na področju okolja, ampak tudi za birokratsko nerodnost. Naj vam citiram zaključek odgovora s strani Evropske komisije, kjer smo zelo natančno spraševali, kaj točno zahtevajo BAT zaključki za velike kurilne naprave, ki obratujejo zelo malo časa na sekundarno gorivo, in sicer pravi: »Stališče, ki je bilo opredeljeno glede navedenih zadev, po katerih ste spraševali, je zgolj stališče pripravljavca odgovora in ne more biti uradno, ker Evropska komisija ne sme podati zavezujočega tolmačenja zakonodaje, ki je v pristojnosti Sodišča Evropske unije«.

Če popeljem naše razmišljanje na krtovo globino, me zanima, ali ste se kdaj vprašali, kaj vse se skriva pod cestami v Ljubljani, po katerih se vozimo in hodimo. Morda niste vedeli, a naša družba ima pod kontrolo tudi ljubljansko podzemlje. Saj vem, prva misel, ki se nam prižge ob tej besedni zvezi, je mafija. A vas moram razočarati, gre za preglede inštalacijskih kolektorjev. V letošnjem poletju pa smo z natančno načrtovanimi aktivnostmi pristopili k t.i. »ugasnitvi« naše proizvodnje na lokaciji Moste v celoti. Z dinamičnim prilagajanjem med službami in vzpostavljanjem stabilnih okoliščin smo izvedli več kot smo mislili, da lahko. In to nadpovprečno dobro. Čeprav so v tej številki vidne vzdrževalne aktivnosti letošnjega poletja samo na naslovnici, pa verjemite, da le-te niso bile izvedene z nič manjšo intenzivnostjo kot v preteklih letih. In želimo si, da bo letošnja ogrevalna sezona nadpovprečno dobra, brez večjih odstopanj od plana navzdol in z ustvarjanjem dodane vrednosti.

Irena Debeljak

Energetika ljubljana

Interna revija MEGAVAT
izdaja JAVNO PODJETJE
ENERGETIKA LJUBLJANA d.o.o.
Verovškova 62 • Ljubljana

Uredniški odbor

Glavna urednica: Irena Debeljak • **Člani:** Doris Kukovičič, Sara Bavdek, Rechelle Narat, Maša Štangl, Vlado Maričič, Vojko Pucihar, Štefan Šimunič, Primož Škerl, Tadej Kaluža, Herman Janež • **Fotografija na naslovnici:** Energetika Ljubljana, Katastrska služba • **Karikature:** Sabina Goršič • **Produkcija:** Vela d.o.o. Ljubljana • **Elektronski naslov uredništva:** megavat@energetika-lj.si

Aktualno o PPE-TOL

V času poletja so v povezavi z razpisno dokumentacijo za oddajo prvih tehničnih ponudb za PPE-TOL potekale predvsem komunikacijske aktivnosti z obema kvalificiranimi kandidatom. To so bila predvsem vprašanja in odgovori glede razpisne dokumentacije, njeno dopolnjevanje in tudi ogled lokacije gradbišča. Do roka, to je do 27. avgusta, sta svojo prvo tehnično ponudbo oddala oba kandidata. Trenutno je v teku podrobnejši pregled prejetih tehničnih ponudb in nadaljevanje konkurenčnega dialoga. Ta naj bi bil zaključen do konca tega leta, in sicer s podpisom pogodbe z izbranim ponudnikom za dobavo glavne tehnološke opreme.

D. K.

Očistimo Slovenijo

Ljubljana ni samo lepa, temveč je tudi čisto zares ljubljena. To se je izkazalo tudi v soboto, 15. septembra, ko je velika mestna družina sodelovala v akciji Očistimo Slovenijo. Sodelujoči – skupno se je akcije udeležilo več kot 200 zaposlenih v službah MOL, zavodih in javnih podjetjih -, so odstranjevali odpadke na predelu Tivolija in Rožnika. Teh na srečo, kot so z velikim veseljem ugotovili, ni bilo veliko. Vsa pohvala gre zato vsem, ki s svojim zgledom skrbite, da ne bo samo Ljubljana, temveč vsa Slovenija, takšna kot mora biti: čista, lepa in zelena.

D. K.

Združuj in učinkovito potuj

V času od 16. do 22. septembra 2018 je potekal Evropski teden mobilnosti, v katerega je bila že 17. leto zapored vključena tudi Mestna občina Ljubljana. Slogan letošnje kampanje je bil »Združuj in učinkovito potuj«. Ta je poudarjal, da lahko s premišljenim načrtovanjem in kombiniranjem različnih načinov mobilnosti v istem potovanju, na primer avtobus in kolo, avtomobil in vlak, bolj učinkovito opravimo načrtano pot. Tako lahko že samo s spremembo potovalnih navad, brez večjih finančnih obremenitev ali posegov v infrastrukturo, poskrbimo tudi za čistejše okolje, bolj kakovostno rabo javnega prostora in lastno zdravje.

Ljubljana je tudi letos pripravila pester program brezplačnih dogodkov s področja trajnostne mobilnosti, varnosti v prometu, varstva okolja, zdravja in kakovosti bivanja za vse generacije. (vir: MOL)

Okolje se mnogokrat obravnava preveč ljubiteljsko

Pogovor z Janjo Leban, direktorico Službe za varstvo okolja GZS

POGOVARJALA SEM SE IRENA DEBELJAK

Služba za varstvo okolja GZS aktivno sodeluje pri podajanju pripomb na predloge nove okoljske zakonodaje oziroma na spremembe že obstoječe. Janja Leban ni samo direktorica te službe, je alfa in omega na področju okolja. Okoljska zakonodaja predstavlja največji delež zakonodaje na ravni Evropske unije in kdor ni vsakodnevno s srcem in dušo pri tako obširni zadevi, težko obvladuje problematiko sprememb zakonskih aktov kot implementacijo le-teh. Že samo zahteve okoljske zakonodaje energetskih družb so obširne, a služba za Varstvo okolja sodeluje tudi z drugimi panogami in mora imeti vse te zahteve dobro naštudirane. Kljub delu, s katerim je bila zasuta pred zasluženim dopustom, po pregledu sprememb in dopolnitev Pravilnika o prvem ocenjevanju in obratovalnem monitoringu za vire hrupa ter o pogojih za njegovo izvajanje ter pred zadnjo organizacijo delovnega razgovora z Agencijo RS za okolje (ARSO) zaradi problematike priprave Izhodiščnih poročil, nam ni odklonila pogovora.

Z vami in vašima sodelavkama Romano Benčina in Antonijo Božič Cerar zelo dobro sodelujemo na različnih področjih implementacije okoljske zakonodaje, tako na področju emisij snovi v vode, zrak, tla, podzemne vode, hrupa, odpadkov itd. Predstavite nam prosim organizacijo službe, ki jo vodite ...

Naša služba pokriva ključna okoljska področja, pomembna za gospodarstvo, od industrijskega onesnaževanja, kamor sodijo emisije v vode, zrak, tla, hrup, preprečevanje nesreč ..., do ravnanja z odpadki in podnebnih sprememb ter zaščite ozonskega plašča. Je zelo široko področje delovanja, ki obsega preko 400 predpisov. Prepleta pa se tudi z drugo zakonodajo, kot so na primer kemikalije, dajatve ali pa področje državnih pomoči in javnega naročanja. Okoljska področja imamo s sodelavkami v grobem razdeljena, tako na primer Romana Benčina pokriva področje

Redno spremljamo trende in zakonodajo, ko je le-ta šele v pripravi. To velja tako za dokumente, ki so v pripravi na ravni EU ali pa na nacionalni ravni. Pregledujemo spletne strani, spremljamo novice, prebiramo razno strokovno literaturo in študije, udeležujemo pa se tudi strokovnih konferenc in delavnic, sodelujemo v projektih. Veliko nam pomeni sodelovanje s podjetji, našimi člani. Skupaj z vami se učimo.

Vaš delovni čas se zdi, da je daljši od 12 ur ... Vsaj tako se izkazuje skozi vašo elektronsko komunikacijo ... Vam motivacije res nikoli ne zmanjka?

Tudi to se mi dogaja, še zlasti, ko si izjemno prizadevaš za določene spremembe zakonodaje, za katere se ve, da so potrebne, a vendar se nič ne zgodi ali pa premalo in prepočasi. Sem pa po naravi vztrajna in s sodelovanjem z vami, podjetji, zopet dobim motivacijo za nadaljnje aktivnosti.

Janja Leban

”Trenutno je v ospredju področje odpadkov in usmeritev v krožno gospodarstvo.”

podnebnih sprememb, Antonija Božič Cerar pa industrijsko onesnaževanje. Odvisno od zakonodaje, ki se v določenem obdobju pripravlja, in tudi projektov, v katerih sodelujemo, si delo in področja delovanja ustrezno tudi prerazporedimo. Trenutno je v ospredju področje odpadkov in usmeritev v krožno gospodarstvo.

Gre za obširen nabor znanja - kako se vaša služba izobražuje na tem področju?

Včasih imam občutek, da večina kolegov, ki ne pozna okoljske problematike in seveda zakonodaje, misli, da je ta segment enostaven, da na tem področju ni veliko dela... Nemalokrat smo zaradi posredovanja zahtev zakonodaje proglašeni tudi za »komplikatorje«, hkrati pa se vsi branijo okoljske problematike zaradi njene obsežnosti in prepletenosti. Kaj je po vašem mnenju razlog, da so strokovnjaki na področju okoljske problematike manj cenje-

ni kot njihovi kolegi na drugih področjih?

Okolje se mnogokrat obravnava preveč ljubiteljsko. Kratkovidno. Se poenostavlja. Področja ne poznamo, nismo dovolj osveščeni. Dejstvo je, da se je okoljska zakonodaja in na sploh področje okolja v zadnjih 30 letih izjemno razvilo. Okolja ni možno ločevati od drugih aktivnosti podjetij, od razvoja, investicij, proizvodnje, marketinga, financ ... Biti mora vključeno v vse dejavnosti in v vse odločitve podjetij. V mnogih okoljih pa ga še vedno obravnavajo na koncu, ločeno od drugih dejavnosti, kot nekaj, kar predstavlja samo strošek in je s tem nekaj nepotrebnega, neželenega.

Kako poteka vaše delo pri pripravi delovnih sestankov za predstavitev novosti na področju okoljske zakonodaje? Vem, da zna biti včasih naporno že samo usklajevanje terminov s predstavniki ARSO in ministrstva za okolje in prostor (MOP) ter ne nazadnje tudi z upravljavci, ali ne?

Naporno je predvsem to, da nikoli ne veš vnaprej, kdaj bo določen predpis v javni obravnavi. Ko je v javni obravnavi, se moraš hitro odzvati. Če ocenimo, da bi imel lahko predpis pomemben vpliv na gospodarstvo, se skušamo z ministrstvom dogovoriti za termin predstavitve. Takšno sodelovanje smo vzpostavili že pred leti in pričakujem, da bo tako tudi v prihodnje. Še napornejše delo sledi po predstavitev, kjer skušamo dobiti odziv gospodarstva, pri čemer so si lahko stališča tudi nasprotujoča. Pa tudi sami skrbno pregledamo osnutke v razpravi in direktive, na katerih temelji ta predpis.

”Želim opozoriti na dolgotrajne postopke pridobivanja okoljevarstvenih soglasij in dovoljenj, kar ovira razvoj gospodarstva, pa tudi vlaganja v spremembe, ki se odražajo v zmanjšanju vpliva na okolje.”

Vse to je podlaga za naše pripombe in stališča. Temu sledi spremljanje postopka nadaljnje priprave zakonodaje ter morebitni razgovori z ministrstvom, pojasnjevanja in utemeljevanja naših stališč in predlogov.

Večna tematika, ki je izpostavljena pri okoljskem področju, je, da MOP, ki sprejema zakonske akte, in ARSO, ki jih mora udejanjiti preko različnih dovoljenj (IED, SEVESO, TGP, vodnih...), nista uglaseni struni. Se tudi vam kdaj tako zdi?

Tudi. To je večna tema in že vrsto let precejšen problem.

Čeprav gre za politično vprašanje, ali bi novemu ministru za okolje in prostor svetovali, kako bi lahko naredil bolj uglaseno vodenje ministrstva?

V organizacijo MOP in ARSO se ne bi spuščala. Želim pa opozoriti na dolgotrajne postopke pridobivanja okoljevarstvenih soglasij in dovoljenj, kar ovira razvoj gospodarstva, pa tudi vlaganja v spremembe, ki se odražajo v zmanjšanju vpliva na okolje. Že pri pripravi zakonodaje bi morali bolj sodelovati, na konkretnih primerih preveriti, kaj pomeni izvajanje neke določbe v praksi, pri izdaji okoljevarstvenih dovoljenj pa odločati tudi na podlagi obiskov v podjetjih in ne samo na podlagi dokumentacije. Naš skupen cilj bi moral biti, da so postopki jasni, pregledni in izvedeni v čim krajših rokih.

V letošnjem letu smo zelo aktivno in dobro sodelovali pri sprejemanju Uredbe o mejnih vrednostih kazalcev hrupa v okolju, ki je bila v obravnavi kar štiri leta? Kaj bi lahko še izpostavili za letošnje leto?

Smo v pričakovanju ponovne javne obravnave prenovljenega zakona o varstvu okolja in uredbe o stanju tal, pa tudi nacionalni program varstva okolja do 2030 še ni bil sprejet. V okviru zbornice pa bomo ponovno podali pobudo za spremembo uredbe o vrsti dejav-

”Smo v pričakovanju ponovne javne obravnave prenovljenega zakona o varstvu okolja in uredbe o stanju tal, pa tudi nacionalni program varstva okolja do 2030 še ni bil sprejet.”

nosti in naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje okolja večjega obsega, vezano na pripravo izhodiščnih poročil. Veljavna uredba namreč predstavlja izjemno oviro pri izdaji in spremembah okoljevarstvenih dovoljenj.

Zelo dobrodošle so tudi mesečne okoljske E- novice, ki nam na kratko podajajo pregled o novostih na področju okoljskih zadev, kot so opisane spremembe zakonskih zahtev, predstavitev različnih projektov, kateri dogodki bodo v prihodnje organizirani in pogled naprej, kaj naš čaka

v prihodnje. Pri tem dobimo tudi mesečni pregled iz Uradnih listov, tako na nivoju Republike Slovenije kot Evropske unije. Kako vam vse to uspeva pripraviti?

Z zavzetostjo in veliko prizadevnostjo mojih sodelavk. Priprava novic je timsko delo. Vse smo vpete v njihovo pripravo ali pa vsaj v spremljanje novic s področij okolja, ki jih pokrivamo. Sprotno spremljamo novosti, posebej se še pregledajo uradni listi in izluščijo tisti, ki neposredno ali posredno vplivajo na področje okolja. V novicah želimo izpostaviti predvsem tiste vsebine, ki so ključne za poslovanje naših članov. Upam, da nam uspeva.

Nam zaupate skrivnost - odkar vas poznam, se niste prav nič spremenili. Kako vam uspeva kljub vsemu delu obdržati ravnotežje med družino in delom ter osebnim zadovoljstvom?

Z mislijo na dopust, vnuke, družino. Trenutke sprostitve na vrtu, pogledom v naravo, hribe, v prijetnem domačem okolju. Imam razumevajočo družino in zelo strpnega moža, za kar sem jim izjemno hvaležna.

In nazadnje, pred odhodom na dopust, nam lahko zaupate, kje boste nabirali energijo za delo v prihajajočih zimskih dnevih?

V toplih sončnih krajih, na grških otokih.

Vroče na trgu z emisijskimi kuponi

ANUŠKA BOLE

Rast cen emisijskih kuponov je bila v zadnjem letu enormna. Cene emisijskih kuponov so od maja 2017, ko smo jih lahko kupili tudi po manj kot 5 EUR, poskočile v sredini septembra na skoraj 25 EUR. Danes nas emitirana tona CO₂ stane nekaj čez 20 EUR. Gibanje cen emisijskih kuponov je zelo neuhvaležno napovedovati, kar pričajo tudi dosedanje izkušnje. Namreč niti kratkoročne napovedi strokovnjakov na tem področju se v preteklosti mnogokrat niso uresničile. Vzrok za negotove napovedi zagotovo leži v številnih dejavnikih, ki vplivajo na oblikovanje cene, kot npr. politika EU in drugih držav, količine brezplačno dodeljenih kuponov, cene ukrepov za zmanjševanje emisij, vremenskih razmer (padavine, veter, temperaturne spremembe) ... Na ceno emisijskih kuponov bi lahko imela velik vpliv tudi na primer resnejša nesreča v jedrski elektrarni.

Napovedi cen emisijskih kuponov

Napoveduje se še dodatno povišanje, ki naj bi jo povzročil zagon rezerve za stabilnost trga. Trenutne napovedi strokovnjakov (vir: poročilo think tanka Carbon Tracker, avgust 2018) predvidevajo rast cen emisijskih kuponov. Ena od pogosto citiranih napovedi predvideva, da naj bi cene do konca leta dosegle 25 evrov na tona, tudi kot posledica zagona rezerve za stabilnost trga. Vse do vključno leta 2021 je pričakovati rast cen tja do 40 EUR/ton, medtem ko naj bi se v letu 2022 cene ponovno spustile na 35 EUR/tono.

Viški emisijskih kuponov v preteklosti

Zagotovo je več dejavnikov, ki vplivajo na nihanje cen in v zadnjem času predvsem hitro rast cen emisijskih kuponov. Evropska ko-

misija se je od leta 2009 ukvarjala s presežki emisijskih kuponov v sistemu EU za trgovanje z emisijskimi kuponi (EU-ETS). Presežek emisijskih kuponov je bil v veliki meri tudi posledica gospodarske krize, ki je zmanjšala emisije CO₂ zaradi zapiranja oziroma zmanjšane delovanja nekaterih energetsko intenzivnih dejavnosti. To je povzročilo nižje cene kuponov in s tem tudi manj investicij v zmanjšanje emisij CO₂. Direktiva 2003/87/ES, ki vzpostavlja sistem EU-ETS s ciljem zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na stroškovno in ekonomsko učinkovit način, do letošnjega leta ni bila uspešna.

Nadaljnje zmanjševanje emisij TGP

Evropska unija se je s ciljem omejiti segrevanje ozračja in zajezi podnebne spremembe zavezala k vsaj 40-odstotnem znižanju emisij toplogrednih plinov do leta 2030.

S ciljem omejiti segrevanje ozračja in zajezi podnebne spremembe, je Evropska unija ponovno revidirala direktivo o trgovanju z emisijami (EU ETS). Da bi zmanjšala presežke emisijskih kuponov, je Evropska komisija sprejela

Sklep 2015/1814 s 6. oktobra 2015 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga.

S tem sklepom naj bi se neravnovesja med ponudbo in povpraševanjem kuponov rešilo tako, da bi 900 milijonov emisijskih kuponov odšteli od količine, ki je bila prodana na dražbah v obdobju 2014-2016 in se ta rezerva na dražbo za leto 2019 in 2020 ne bi dala. Kako se bo to v realnosti odražalo na ceni kuponov, bomo še videli, saj je cena odvisna od številnih dejavnikov.

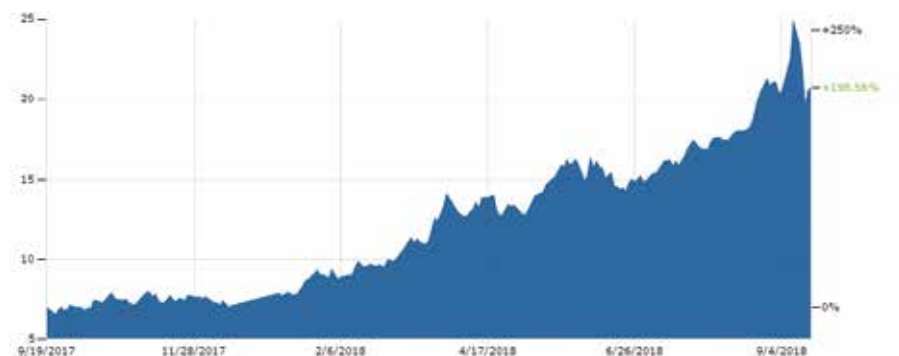
Vpliv cene CO₂ kuponov na višanje stroškov naše proizvodnje

Zaradi višanja cen kuponov rastejo tudi stroški naše proizvodnje. Poleg same cene kuponov na stroške proizvodnje vplivajo tudi dodeljene pravice, ki se iz leta v leto, skladno s pravili evropske emisijske trgovalne sheme, manjšajo. V letu 2014 smo tako morali za enoto TE-TOL kupiti 57 % kuponov na trgu, medtem ko jih bomo morali v letu 2020 (ob predpostavki, da bodo emisije enake kot v letu 2014) dokupiti 84,9 %. V primeru enote TOŠ smo morali 2014 dokupiti 36,4 %, v letu 2020 pa 68,5 % kuponov. Emisije celotne družbe znašajo cca 650.000 ton, količina brezplačno dodeljenih kuponov pa v letu 2019 slabih 122.000; razliko med emitirano in dodeljeno količino bo morala družba kupiti na trgu.

Seveda k višanju stroškov proizvodnje vplivajo tudi cene energentov, kjer je v letošnjem letu tudi zaznana rast cen.

Obdobje 2021-2030

Cene CO₂ kuponov niso znane, znani pa so že kriteriji, po katerem bomo lahko po letu 2020 dobili brezplačne kupone. V juniju je bila v Uradnem listu EU objavljena Uredba

Rast cen emisijskih kuponov (vir: <https://markets.businessinsider.com/commodities/co2-emissionsrechte>)

Shutterstock

Predjesensko trženje

SARA BAVDEK

2018/8432 o zavezujočem letnem zmanjšanju emisij toplogrednih plinov za države članice v obdobju 2021-2030 kot prispevek k podnebnim ukrepom za izpolnitev zavez iz Pariškega sporazuma. Če se na ravni EU sprejeme Uredba, je le-ta zavezujoča za države članice od dneva veljavnosti, torej v primeru te Uredbe od 8. aprila 2018. Verjetno jo bo ministrstvo, ko bo začela delovati nova, 13. vlada implementirala v nov Zakon o varstvu okolja, katerega predlog novelacije je bil že lani.

Obdobje brezplačnih kuponov, ki smo jih dobili za obdobje 2013-2020 za proizvodnjo toplotne energije na podlagi referenčnih vrednosti izračunanih za obdobje let 2008-2010, se počasi bliža h koncu. EU je že postavila merila za izračune novih referenčnih vrednosti, na podlagi katerih bomo dobili za obdobje 2021-2030 nove brezplačne emisijske kupone. V obdobju 2013-2020 je bil zahtevan linearni faktor zmanjšanja emisij toplogrednih plinov 1,74 odstotkov, od leta 2021 bo le ta 2,2.

Posodobitev referenčnih vrednosti bo potekalo:

- za obdobje 2021-2025 na osnovi podatkov 2016-2017,
- za obdobje 2026-2030 na osnovi podatkov 2021-2022.

Referenčne vrednosti se določi na podlagi predloženih podatkov 10 % najbolj učinkovitih naprav. Dodeljene referenčne vrednosti se primerjajo s trenutnimi referenčnimi vrednostmi in njihova razlika v odstotkih se uporabi za določitev letne stopnje zniževanja.

Če je razlika manjša od 0,2 %, je letna stopna znižanja enaka 0,2 %, če je razlika večja od 1,6 %, je letna stopnja znižanja enaka 1,6 %, in če je razlika večja ali enaka 0,2 % in manjša ali enaka 1,6 %, je letna stopna znižanja dobljena vrednost.

Referenčno vrednost dobimo, če pomnožimo letno stopnjo znižanja s številom let od/do sredine vsakega obdobja (2008-2023 –15 let, 2008-2028 –20 let) in jo odštejemo od referenčne vrednosti v obdobju 2013-2020:

- $BM_{2021-2025} = BM_{2013-2020} \times (1 - 15 \cdot ARR_{2021-2025})$
- $BM_{2026-2030} = BM_{2013-2020} \times (1 - 20 \cdot ARR_{2026-2030})$

BM – referenčna vrednost za toploto
ARR – letna stopnja znižanja

Seznam naprav za obdobje petih let, ki se začne 1. 1. 2021, se mora predložiti Evropski komisiji do 30. 9. 2019. Seznam mora vsebovati podatke o proizvodni dejavnosti, proizvodnji električne energije in emisijah na ravni podnaprav v obdobju 2014 –2018. Navodila, v kakšni obliki se posreduje podatke, so v pristojnosti Ministrstva za okolje in trenutno upravljavcem še niso bila posredovana.

Letošnje indijansko slovo od poletja je oddelku za tržno komuniciranje prineslo precej priprav na različne dogodke, kjer se je predstavilo naše podjetje.

Največji dogodek je bil 51. Mednarodni obrtni sejem v Celju, ki je potekal od 11. do 16. septembra 2018. Na tem dogodku smo se predstavili z novo akcijo, ki je bila ustvarjena predvsem za ta dogodek, aktualna pa je bila do konca meseca septembra. Gre za akcijo Zelena ENERGIJA, kjer nudimo posebno ceno zelene, okolju prijazne električne energije, ki je našim odjemalcem na voljo ves čas. Obiskovalce sejma je najbolj navdušila naša atrakcija PiCiPoP, ki je pomanjšana različica namiznega tenisa, mlajši in starejši so se z veseljem preizkusili v njej. Za dobro energijo so poskrbeli naši promotorji, ki so uspešno nagovarjali obiskovalce, vsak od njih pa je prejel kakšno darilce. Obiskovalce je pozdravil tudi naš Medo Edo. Najvišjo točko naše predstavitve številnim obiskovalcem smo dosegli v soboto, ko je za pravi spektakel poskrbel raper Nipke. Boštjan Nipič, ki deluje pod vzdevkom Nipke, je postal naš ambasador »Prave energije«, ki bo skrbel za dobro promocijo našega podjetja. Nastop na sejmu je bil začetek našega sodelovanja, v prihodnje imamo v načrtu še več podobnih sodelovanj.

Grosuplje v jeseni

Vzporedno s sejmom pa so potekale tudi priprave na dogodek Grosuplje v jeseni, ki je bil v soboto, 15. septembra 2018. Šlo je za festival, na katerem so se predstavila različna društva ter mala in velika podjetja. Obiskovalcem smo predstavili našo ponudbo električne energije in odgovarjali na vprašanja v zvezi z gradnjo distribucijskega sistema za zemeljski plin v občini Grosuplje. Kljub dokaj majhnemu številu

Naša »Prava energija« na 51. sejmu MOS

obiskovalcev je imela naša stojnica kar precej obiska.

Predstavili smo se še na dveh manjših dogodkih, in sicer v soboto, 8. septembra 2018, na dogodku Jesensko srečanje v četrtini skupnosti Šentvid pri Ljubljani in v četrtek, 20. septembra 2018, na Dnevu četrtni skupnosti Rudnik. Od obiskovalcev smo prejeli zelo pozitivne odzive, zato upamo, da smo jih prepričali z našo ponudbo in storitvami ter da lahko pričakujemo čim več novih odjemalcev.

MEGAVAT

Zelena energija za zeleno okolje

SEKTOR ZA TRŽENJE

V zadnjem času vse večkrat slišimo za besedno zvezo »zelena energija«, zato se pojavlja vprašanje, kaj to sploh je. Zelena energija je proizvedena na okolju prijazen način iz obnovljivih virov, kot so energija vode, sonca, vetra in biomasa.

Za proizvodnjo zelene energije se uporablja energija vode (hidroelektrarna), sonca (sončna elektrarna), vetra (vetrna elektrarna) ali trda biomasa, kjer so kot tehnologije na voljo parne turbine in parni motorji, ki so najbolj uporabni v sistemih sočasne proizvodnje toplote in elektrike. Biomasni kotel pa pri tem procesu omogoča delovanje naprave pri nižjih temperaturah. Tovrsten način proizvodnje električne energije je primeren za uporabo v industrijskih conah, čistilnih napravah in strnjenih naseljih. Uporablja se tudi bioplin, kjer bakterije uničijo maščobne kisline, ogljikove hidrate in beljakovinske verige, dokler ne ostanejo samo metan, ogljikov dioksid in voda. Metan lahko uporabljamo za pogon plinskega motorja (namesto bencina, dizelskega goriva), ki skupaj z generatorjem proizvaja električno energijo, ogljikov dioksid in voda pa sta odpadni snovi. Snovi, ki pri tem razkrajanju ostanejo v obliki usedlin, se uporabljajo kot gnojila v kmetijstvu.

Pri proizvodnji zelene energije iz biomase se uporabljajo tudi različna goriva, od gozdnih do industrijskih sekancev, lesnih ostankov z žag, kmetijskih pridelkov in podobno. Za kakovostne lesne sekance je potrebno tudi posebno znanje, saj so ti najbolj kakovostni, če se upošteva nekaj osnovnih pravil. Surovina mora biti posekana zgodaj spomladi ali pozimi in ne v času rastne sezone, saj je takrat vsebnost vode v lesu najmanjša. Les je priporočljivo skladiščiti na sončni in zračni legi, da je jeseni, ko ga razsekajo v sekance, zračno suh, to pomeni, da je v lesu med 25 in 30 % vode.

Energija lesa

Obstajajo tudi energetske rastline, zato se vse več kmetovalcev ukvarja s pridelovanjem le-teh, saj so to pomembne surovine za proizvodnjo zelene energije. Med pomembnejšimi so oljna repica, soja, sončnice,

Energija vetra

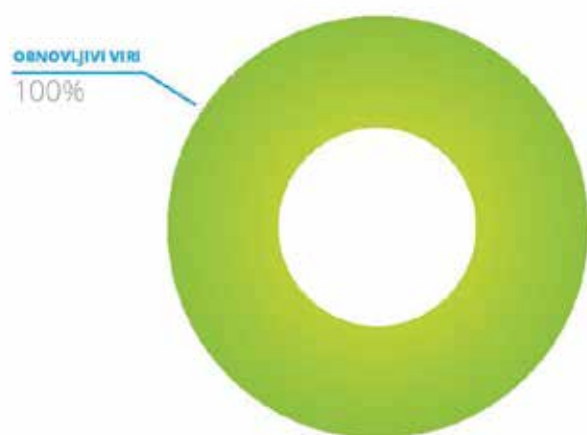
ječmen, rž, sladkorna pesa, koruza, krompir
in tudi trava.

V Energetiki Ljubljana zeleno električno energijo proizvajamo iz lesne biomase, zato smo letos prejeli potrdilo o izvoru električne energije za leto 2017. Zelo smo ponosni, da pripomoremo k boljšemu okolju in proizvajamo zeleno energijo.

MEGAVA

Energija vode

Energija sonca

Zaustavitve obratovanja parovodnih omrežij

PRIMOŽ MATIČIČ

V Ljubljani sta zgrajena dva medsebojno ločena parovodna sistema in sta namenjena predvsem za pokrivanje tehnoloških potreb po pari industrijskih odjemalcev. Prvo parovodno omrežje se nahaja na območju Most in je vezano na vir TE-TOL, drugo parovodno omrežje pa se nahaja na območju Šiške in je vezano na vir TOS. Dolžina obeh parovodnih omrežij znaša skoraj 10 km. Parovodno omrežje je zgrajeno iz jeklenih cevovodov, od najmanjših, dimenzije priključnih parovodov DN50, do največjih, napajalnih parovodov DN400. Vzdušje vseh tras so v jaških ali na prostem izvedeni tudi izpusti in armature za ločevanje, praznjenje in stalno odvodnjavanje parovodov.

Prvenstveno industrijski odjem

Na parovodno omrežje so vezani predvsem industrijski odjemalci, ki paro uporabljajo za različne tehnološke procese, kot npr. za sterilizacijo in pranje proizvodnih strojev oziroma linij, za reciklažo odpadne vhodne surovine, za proizvodnjo tehničnega granulata in najlonske nitke, za ogrevanje tehnoloških vod, za pripravo generatorjev za čisto paro, za proizvodnjo stiropornih blokov in proizvodnjo gotovih izdelkov iz stiropora, za briketiranje

Praznjenje parovoda

pri proizvodnji krmil, za sterilizacijo kirurških instrumentov, za kuhanje in pranje, za ogrevanje, vlaženje in razvlaževanje prostorov, itd.

Izvajanje potrebnih prekinitev ob neprekinjenem obratovanju

Glede na to, da nekateri proizvodni procesi

zahtevajo praktično neprekinjeno obratovanje, so lahko prekinitev dobave pare za odjemalce zelo moteče in težko izvedljive.

Parno omrežje sicer obratuje neprekinjeno 24 ur na dan v celem letu, se pa pojavi potreba po prekinitvah dobave pare na posameznih odsekih parovodnega omrežja zaradi izvedbe rednih ali izrednih vzdrževalnih del oziroma tudi drugih posegov na omrežju ali viru. Najpogostejše za izvedbo tovrstnih del izkoristimo načrtovane remonte pri naših večjih parnih odjemalcih, v nekaterih primerih pa je potrebno zaustavitev izvesti tudi izven teh rokov.

Tako je bila v juliju in avgustu potrebna približno poldnevna prekinitev obratovanja vseh parovodnih omrežij napajanih iz vira TE-TOL zaradi del na 110 kV stikališču. V tem primeru je bilo treba zaustaviti obratovanje preko 8 km parovodov. Za izvedbo prekinitev dobave pare smo morali izvesti tudi obsežno usklajevanje z našimi odjemalci, predvsem tistimi, ki praktično ne morejo prekiniti svojih proizvodnih procesov v celoti. Popolna prekinitev dobave pare jim namreč lahko povzroči veliko materialno škodo na njihovih proizvodnih napravah oziroma lahko tudi ogrozi zdravje ali življenje ljudi.

Zato so se za zaustavitev dobave pare dne 28. 7. 2018 in 25. 8. 2018 izvedla temeljita usklajevanja tako s proizvodnjo TE-TOL, ki je že predhodno usklajevala vse aktivnosti, vezane na proizvodnji vir in izvajalce posega na stikališču, kot tudi z našimi odjemalci pare. Za izvedbo zaustavitve obratovanja parovodnih omrežij so bila ločeno za vzhodno in zahodno vejo parovoda, izdelana podrobna operativna navodila tako zaustavitve kot zagona parovoda. Z operativnimi navodili so bili seznanjeni vsi sodelujoči v verigi – Proizvodnja TE-TOL (vir), Oskrba s toploto - omrežje in ključni odjemalci. V njih so bile podrobno popisane vse naloge in aktivnosti z opredeljenim terminskim planom in s ključnimi osebami ter podatki za medsebojno komunikacijo in obveščanje. Ključna odjemalca (AquafilSLO in UKC), kjer se del procesov ne sme ustaviti, sta najnujnejšo oskrbo s paro vršila iz svojih nadomestnih virov. Pomembno pa je bilo, da je bila zaustavitev oskrbe s paro in izvedba prevezav na nadomestne vire skrbno načrtovana in usklajeno izvedena.

Oskrba s toploto je v primeru zaustavitve obratovanja vodila vso komunikacijo med odjemalci in proizvodnjo, izvedla manipulacije oziroma prevezave na omrežju, razbremenila in izpraznila parovode ter zaščitila armature proti poseganju oziroma odpiranju. Pri zaustavitvah obratovanja je pomembna tudi izvedba

Dreniranje na by-passih kondenznih baterij parovoda

Kondenzne baterije parovoda

Izvajanje ločevanja in prevezav parovoda

zagonov parovodov. Zagoni predvsem daljših parovodov morajo biti izvedeni skrajno skrbno in počasi z izvajanjem dreniranja na »by-passih« kondenznih baterij ter v neprestani komunikaciji med posadkami na baterijah parovodov. Nestrokovno in prehitro polnjenje parovodov ima namreč lahko nepopravljive posledice tako za parovod kot tudi sodelavce polnitve.

Zaustavitev obratovanja parovodov pa smo izkoristili tudi za izvedbo najnujnejših vzdrževalnih del na posameznih trasah parovodov in preureditev odcepnega mesta za odjemalca Kemiro.

Pregledi inštalacijskih kolektorjev

TADEJ KALUŽA

Ali veste, da naša Dežurna služba v nočnem času in po službeni dolžnosti, redno zahaja v dele ljubljanskega »podzemlja«, se ob tem srečuje z vročino, smradom, utesnjenimi prostori, v katerih se je moč premikati le v določenem prisilnem položaju ter tam spotoma sreča še kakšnega dolgorepega prebivalca in se nenazadnje še zlahka zaplete v pogovor s kakšnim okajenim gostom nočnega življenja v Ljubljani, ki jim obnemogel obstoji/obleži na poti?

Govorim o pregledih ti. inštalacijskih kolektorjev, ki potekajo pod nekaterimi glavnimi ljubljanskimi ulicami. To so posebni gradbeni objekti, namenjeni prevzemu dveh ali več vodov različnih komunalnih inštalacij in kot taki omogočajo vzdrževanje in popravilo inštalacij brez prekopov cestišč. Vanje so lahko vgrajeni vsi komunalni vodi razen plinskih.

V osnovi gre za votle prostore, v katere lahko zaradi npr. poškodovanega plinovoda v bližini, zlahka zaide tudi zemeljski plin. V Energetiki namreč upravljamo z zelo razvejanim distribucijskim plinovodnim omrežjem, zato se ne moremo izogniti tej potencialni nevarnosti. Kot vemo je zemeljski plin zaradi svoje lastno-

sti, da postane v pravem razmerju s kisikom in ob viru vžiga eksploziven, tam skrajno nezaželen gost.

Zgoraj omenjena dejstva narekujejo redno kontrolo prisotnosti zemeljskega plina in njegove koncentracije v teh objektih. Ob tem velja omeniti, da je že leta 1963 tedanji Mestni svet, sprejel odlok o uporabi in vzdrževanju inštalacijskih kolektorjev, v katerem so bile tedanji Mestni plinarni predpisane kontrole prisotnosti in koncentracije plina. To dejavnost tako opravljamo še dandanes in sicer na podlagi pogodbe o vzdrževanju inštalacijskih kolektorjev na območju MOL, sklenjene med lastnikom kolektorjev, podjetjem Vodovod in Kanalizacija ter Energetiko Ljubljana.

Preglede izvaja ekipa Dežurne službe (delujoča v okviru Službe za sistemsko kontrolo in vzdrževanje regulacijskih postaj), ki v nočni izmeni, med 1. in 6. uro zjutraj opravi obhod vseh kolektorjev. Pri tem s posebnim detektorjem zaznava morebitno prisotnost zemeljskega plina in njegovo koncentracijo. Obhod zajema tri kolektorje, ki potekajo pod delom Slovenske, Dunajske in Celovške ceste.

Prvi kolektor poteka po Slovenski cesti, razdeljuje pa ga Plečnikov podhod, kjer se nahaja tudi vstop v oba dela. Prvi poteka od

Aškerčeve ceste do Šubičeve ulice, drugi pa od Šubičeve ulice do dela Dalmatinove ulice. Drugi kolektor poteka pod Dunajsko cesto in sicer od Linhartovega podhoda, kjer je tudi vhod vanj, ravno zato tudi znan pod imenom kolektor »Plava Laguna«, vse do Slovenske ceste ob Pražakovi ulici. Tretji kolektor pod Celovško cesto poteka od Gosposvetske ulice in se konča pod Rusko ulico (pred halo Tivoli).

Pri pregledih so največkrat ugotovljene razne pomanjkljivosti komunalnih vodov v kolektorju, kot so, dotrajanost materiala, razne netesnosti npr. vročevodnih cevi, poškodbe energetske ali telekomunikacijske vodov in še nekaterih drugih, o njihovem stanju pa nato obvestimo tudi pristojne za vzdrževanje, to je lastnika.

Velja omeniti dogodek izpred par let, ko smo v kolektorju na Slovenski cesti zaznali prisotnost plina v nevarni koncentraciji, za kar je bil kriv poškodovan plinovod pri objektu Name. Zaradi neposredne bližine kolektorja in plinovoda, je prišlo do močnega uhajanja v sam kolektor, kot tudi v kletne prostore bližnje veleblagovnice.

Upamo, da bodo tudi v prihodnje pregledi inštalacijskih kolektorjev zgolj preventivni ukrep in bo podobnih neljubih dogodkov čim manj ali še bolj nobenega.

MEGAVAT

Kolektor pod Dunajsko cesto

Trase pregledovanih kolektorjev

Ko elektrarni zmanjka elektrike ...

PRIMOŽ ŠKERL

Redko se zgodi, da elektrarni zmanjka elektrike. Če že, je bolje, da je dogodek dobro premišljen in predviden. V nasprotnem primeru se lahko pripeti celo Fukušima – nesreča v jedrski elektrarni na Japonskem se je leta 2011 dogodila prav zaradi pomanjkanja elektrike. Vendar je to že druga, bolj žalostna zgodba. Naša zgodba je imela srečen konec. Začela pa se je takole ...

ново stikalno polje

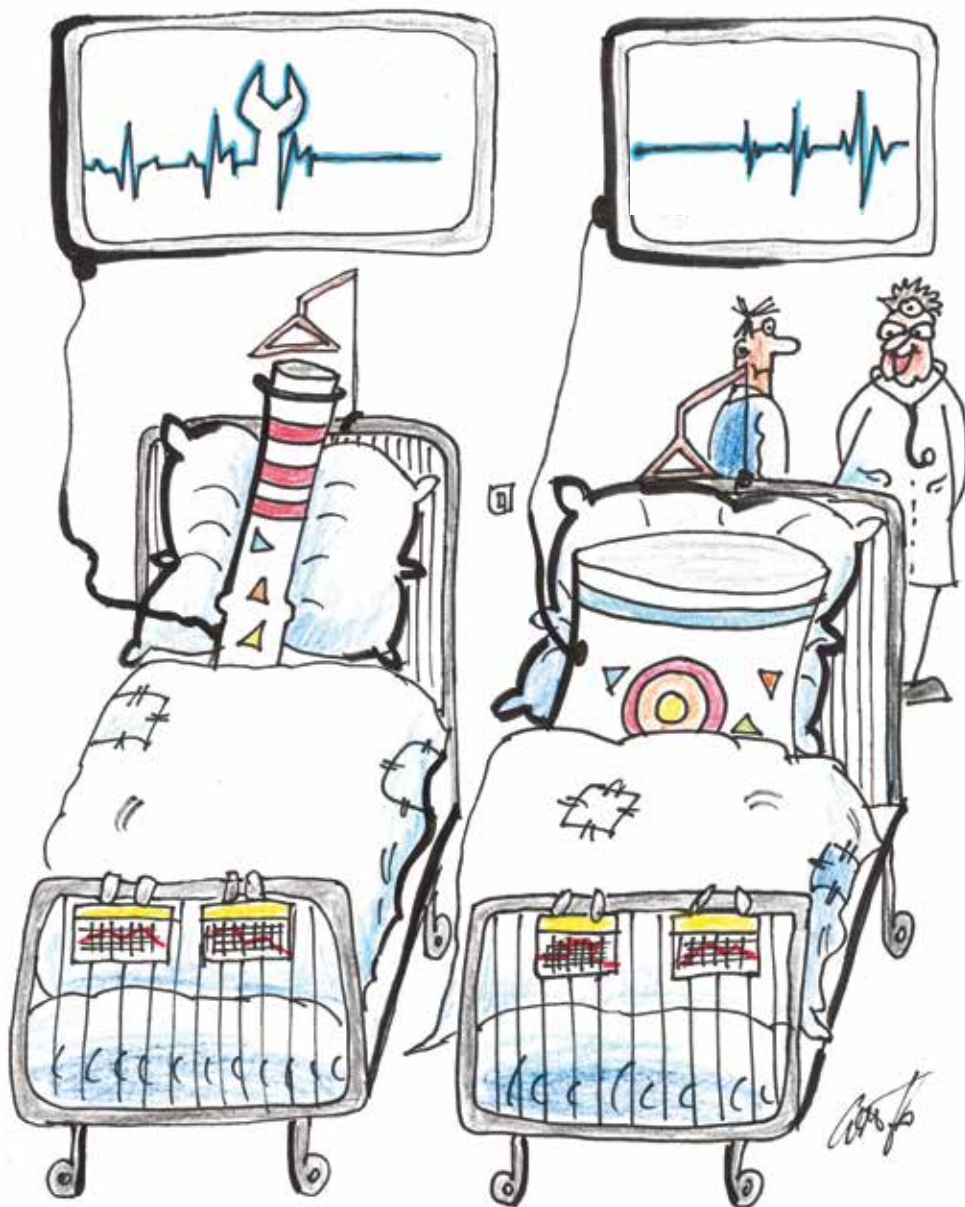
Nekega dne so kolegi iz Elektra Ljubljana potrkali na vrata enote TE-TOL s prošnjo, da bi v naše visokonapetostno 110 kV stikališče vgradili novo stikalno polje. Preko tega stikalnega polja bi Elektro Ljubljana s kablovodom povezala transformatorsko postajo v kompleksu Situla nasproti Kolinske, na območju železniške postaje. Tako bi pridobili močno potrebno dodatno možnost napajanja centra mesta Ljubljane, ki bi poleg nove oskrbovalne poti zagotovila tudi dodatno napajalno moč za oskrbo elektrike vse bolj lačnih potrošnikov. Po dogovoru o izvedbi novega polja se je takoj porodila ideja o izvedbi del kar med delovanjem enote TE-TOL, ko bi montaža potekala na vsakokrat razbremenjeni eni od dveh zbiralnic stikališča. Ta ideja je bila s strani izvajalca del zaradi varnostnih zahtev zavržena. Tako ni preostalo drugega, kot da izvedba montaže stikalnega polja poteka v popolnoma razbremenjenem in ozemljenem stikališču. Ker je to stikališče za enoto TE-TOL edina vez s svetom za oddajo proizvedene elektrike, nam ni preostalo drugega, kot da za čas izvedbe del proizvodnje zaustavimo. To pa je lažje reči kot storiti. Enota TE-TOL ne proizvaja samo elektrike za kupce, skozi sistemske storitve zagotavlja tudi del stabilnosti slovenskega elektroenergetskega sistema ter oskrbuje mesto Ljubljano s toploto in napaja sistem daljinskega ogrevanja z vodo! Kako lahko zagotavljamo vse navedene storitve brez delujoče proizvodnje? Najlažje rešljivi sta prvi dve nalogi – elektriko je moč tudi kupiti za obdobje zaustavitve, prav tako najti nekoga, ki v tvojem imenu (proti plačilu seveda) zagotavlja stabilnost državnemu elektroenergetskemu sistemu. Kaj pa toplota? Tu bližnjic ni, njo moramo proizvesti sami. Poleg enote TE-TOL obstaja tudi lokacija TOŠ, kjer bi lahko pognali vršne kotle in z njimi oskrbovali mesto s toploto, vendar smo se po tehtnem premisleku in preverjanju tehničnih možnosti odločili, da bomo toploto na približno polovico dneva,

kolikor bi predvidoma trajala zaustavitev stikališča, dobavljali kar iz akumulatorja. Pred zaustavitvijo ga je treba napolniti, med zaustavitvijo pa prazniti s pomočjo črpalke, ki poganja vročo vodo po distribucijskem omrežju. Črpalka pa za delovanje potrebuje elektriko ... Pa ne samo to, elektriko potrebuje tudi zaustavljena toplotna. Še vedno morajo delovati krmilni sistemi ter vitalne funkcije, kot so vrtenje rotorja vroče zaustavljene parne turbine ter predgrevalnika zgorevalnega zraka, bolj znanega kot Luvo, kar preprečuje poškodbe zaradi deformacij vročega materiala. Da manjših, vendar za varnost prav tako pomembnih sistemov niti

ne omenjamo.

brez elektrike ne gre

Skratka, brez elektrike ne bo šlo nikaikor. Enota TE-TOL ima prav za take primere izveden poseben rezervni priključek na distribucijsko omrežje Elektra Ljubljane, kjer s srednjo napetostjo 20 kV lahko oskrbujemo res le ključne elemente objekta – zmogljivost tega priključka je namreč zelo omejena. Zaradi te omejitve je bilo treba ugotoviti, katere naprave morajo nujno delovati in brez katerih bomo še lahko nemoteno dobavljali toploto, zagotavljali varnost in preprečevali škodo na napravah. Ob tem

»Še dobro, da je vsaj akumulator toplote stabilen.«

tudi nismo smeli pozabiti na zagonske moči posameznih porabnikov, ki lahko dosežejo tudi večkratnik njihove obratovalne moči. Zaradi tega je bilo poleg seznama nujnih naprav pomembno tudi zaporedje njihovih zagonov, da se bi izognili preobremenitvi rezervnega priključka. Po ločenih meritvah konic največjega porabnika – obtočne črpalke – smo bili nared. No, skoraj – ostal je še en izziv: oskrba odjemalcev s tehnološko paro. Ti odjemalci, največja sta Aquafil in Klinični center, niso vajeni prekinitev dobave pare. Nasprotno, vsaka prekinitev dobave ima lahko resne posledice za njihovo tehnologijo in celo za zdravje ljudi. Zato smo se morali glede datuma izvedbe uskladiti tudi z njimi. In jim povrh povedati še, da bosta potrebni dve prekinitvi oskrbe in ne ena, približno mesec dni narazen. Med prvo prekinitvijo bo izvajalec ločil stikališče od območja za delo tako, da bo gradnja novega stikalnega polja nemoteno in varno potekala tudi pod obratovanjem, med drugo prekinitvijo pa bo novo stikalno polje preverjeno in vključeno v sestav stikališča, ki bo tako ponovno postalo ena celota.

In potem se je začelo

Prva prekinitev je bila predvidena za 28. julij, ko smo zjutraj ob 7. uri začeli z zaustavitvijo bloka 1 ter vzpostavitev breznapre-

tostnega stanja v 110 kV stikališču. Vse je potekalo po načrtih, ELES je odklopil daljnovode drugega za drugim, kolegi iz službe elektro vzdrževanja so izvedli potrebne prevezave za vzpostavitev napajanja enote TE-TOL iz 20 kV kabla, skupaj s kolegi iz ostalih vzdrževalnih služb in proizvodnje pa so vzpostavili delovanje predvidenih nujnih sistemov v dogovorjenem zaporedju. S ponosom smo ugotovili, da dejansko lokacija TE-TOL v takem režimu potrebuje le okrog 760 kW električne moči za obratovanje! Po zaključenih delih na stikališču se je celoten proces zavrtel nazaj: zaustavitve delujočih sistemov, izvedba elektro prevezav nazaj na 110 kV stikališče, manipulacije na 110 kV stikališču in priklopi daljnovodov s strani ELES ter nazadnje zagon bloka, ki je bil z uspešno sinhronizacijo in priklonom generatorja 1 na elektroenergetski sistem zaključen okrog 23. ure istega dne. Za ta dan smo si lahko oddahnili.

S tem je bil zaključen le prvi del izvedbe novega stikalnega polja. Druga prekinitev je bila predvidena za precej dlje časa, saj so bila predvidena dela bolj zahtevna in številnejša. Poleg tega pa je bilo treba rešiti tudi oskrbo Aquafila s tehnološko paro, katere prekinitev sme trajati precej manj, kot je bilo predvideno za drugo zaustavitve. Morali smo najti način za oskrbo s tehnološko paro iz vršnih kotlov, ki pa bi morali delovati poleg nujnih sistemov iz prve zaustavitve in tako še bolj obremeniti rezervni priključek. Ali bo to sploh mogoče? Zaradi dodatnega električnega odjema vršnih kotlov torej ne bi smelo biti ogroženo delovanje celotne lokacije TE-TOL po rezervnem priključku. Na osnovi že znanega iz prve zaustavitve so bili izvedeni dodatni izračuni in meritve. Ti so pokazali, da je obratovanje vršnih parnih kotlov poleg vseh nujnih sistemov mogoče.

Druga zaustavitve, izvedena 25. avgusta, je prav tako potekala po načrtu, le da se je zaustavitve bloka 2 začela ob 6. uri in zaključila s sinhronizacijo generatorja 2 malo pred 1. uro naslednjega dne. Vse je prav tako kot prvič potekalo brez večjih zapletov, še posebej, ker so bili vsi postopki že preverjeni pred mesecem dni, ob prvi zaustavitvi. Delovala sta tudi vršna parna kotla za oskrbo Aquafil. Vsa dela na stikališču so bila uspešno zaključena in novo polje je sedaj pripravljeno za priklon na kablovod do Situle.

Vse navedeno je potekalo in se zaključilo po načrtu, brez večjih zapletov, zahvaljujoč visoko usposobljenemu strokovnemu osebju vzdrževalnih in obratovalnih služb. Pazljivo načrtovanje in priprava ter bogate izkušnje so zagotovili, da tako nenavaden in redek dogodek, kot je prekinitev napajanja elektrarne z elektriko, postane priložnost za nabiranje novih izkušenj in ne preveliko tveganje.

■ SLUŽBENI INTERVJU

Primož Gostinčar, vodja Službe za procesno vodenje

Da vsak zakaj dobi svoj zato

POGOVARJALA SEM SE ANUŠKA BOLE

Primož je vodja Službe za procesno vodenje, strojnik po izobrazbi in duši, človek na katerega lahko računaš, ko »zagusti«, človek, katerega strokovno mnenje šteje, kolega v pravem pomenu besede ... Z naštevanjem raje ne bom nadaljevala, saj je pozitivnih lastnosti toliko, da bi se stran kaj hitro zapolnila. Na kratko: Primož je eden tistih kolegov (prepričana sem, da se s tem kratkim opisom strinjajo tudi drugi sodelavci, ki z njim prihajajo v stik po strokovni plati), na katerega se najprej obrneš, ko potrebuješ informacije, povezane s proizvodnjo. Zagotovo sodi med sodelavce, ki svoj segment dela obvladujejo, so pripravljeni deliti znanje in pripravljeni priskočiti na pomoč ...

Na Službo za procesno vodenje, ki deluje v okviru Sektorja za proizvodnjo in vzdrževanje, se pogostokrat obračamo vsi zaposleni v Energetiki Ljubljana, pa tudi na JHL. Služba, katere vodenje je bila Primožu Gostinčarju zaupana v letošnjem letu, nas zalaga s podatki, ki so osnova za pripravo tehničnih in finančnih poročil, slednja pa input odločevalcem, ki v veliki meri krojijo usodo naše družbe. Natančnost in točnost podatkov je posledično zelo pomembna.

Primož, skorajda ne mine teden, da ne vrtilim tvoje številke oziroma številke tvojih ožjih sodelavcev in vas prosim za razne podatke in druge informacije. Poročila, ki jih pripravlja vaša služba, so pogosto čtivo širšega kroga sodelavcev. Zagotovo je nabor delovnih nalog tvoje ekipe precej širši kot priprava poročil. Katere so tiste najbolj poglobitve in katere zahtevajo veliko časa, znanja, usklajevanj med službami?

Najbolj poglobitve so vsekakor planiranje proizvodnje, planiranje porabe goriv, optimizacija obratovanja z razpoložljivimi proizvodnimi viri, upravljanje in optimizacija distribucijskega sistema daljinskega ogrevanja in analiza realizacije. Skrbimo tudi za informacijske sisteme, ki nam omogočajo optimizacijo obratovanja proizvodnih virov in distribucijskega sistema. Ker so vse številke o proizvodnji pri nas, imamo posledično skrbništvo nad trošarinami, taksami, licencami in deklaracijami za proizvodne naprave.

Najzahtevnejše je optimirati obratovanje, ker smo odvisni od vremena. Enkrat mesto

potrebuje več toplote, drugič manj. Eni količini toplote v soproizvodnji pa pripada točno določena količina električne energije. Če je planirane električne energije preveč, se proizvaja to električno energijo v dražjem kondenzacijskem obratovanju, če je napovedane električne energije premalo, pa se razlika do želene toplote proizvede v dražjem reduciranem obratovanju ali z vršnimi viri. Temu optimumu se poskušamo približati s prodajami in nakupi električne energije na trgu.

Na področju procesnega vodenja sodeluješ že vrsto let. Pretekla leta so te zaznamovala kot vodjo EAS (Energetsko-analitske službe) v enoti TE-TOL. Letos si dobil nove izzive, saj si postal vodja procesnega vodenja za celotno družbo Energetika Ljubljana, torej tudi za proizvodno enoto TOŠ. Ali ti razširitev nalog ter razširitev odgovornosti tudi za drugo proizvodno enoto predstavlja nove izzive, zahteva nova znanja, veščine? Katere so npr. pomembne izboljšave, pri katerih je sodelovala tvoja služba v preteklem letu?

Vsekakor je to nov izziv. Prej sem na probleme gledal bolj lokalno, bolj z vidika proizvodnje v Mostah. Ko vidiš celotno sliko, se vedno najde kakšna možnost za izboljšavo. Letos smo tako vzpostavili poletno obratovanje brez druge stopnje črpalk v črpališču enote v Mostah, ki se je izkazala za zanesljivo in zelo učinkovito. Ravno je v teku testiranje tesnosti omrežja, ki ga z obstoječim obratovanjem in informacijskimi sistemi dovolj natančno popišemo, kar je v veliko pomoč Sektorju za oskrbo s toploto pri lociranju puščanja omrežja. Vsak plus ima pa tudi kakšen minus, kot je na primer skakanje iz Most v Šiško in nazaj, hkratno reševanje več problemov na različnih področjih, ... Moj moški računalnik pa je delan le za eno operacijo na enkrat.

Sodelavci, ki s tabo delamo, imamo občutek, da si človek prakse in tehnike, pri praktično-tehničnih izzivih, ki povrh vsega ne smejo biti rutinski, dejansko zažariš in se jim povsem predaš. Tako je bil nekaj časa »tvoja zvezda stalnica« zmanjševanje dušikovih oksidov. Tvoj bivši šef, ki ima enako ime in priimek kot moj oče, te je nemalokrat pohvalil, koliko smo zaradi tvojih ukrepov znižali te emisije. Če bi imel možnost zbirati, katere naloge so tiste, ki te najbolj bogatijo in prevzamejo, brez katerih bi ti bila služba dolgočasna?

V največje veselje mi je, ko uspeš popisati kak zapleten sistem in to rezultira v preprostejšem in bolj učinkovitem delovanju. Ko se v sistemu pojavi neka motnja in z raziskovanjem prideš do naprave (ventila, lopute črpalke...), ki to povzroča. Da vsak zakaj dobi svoj zato. To je tisto, kar res rad delam.

Novo vlogo opravljaš sedaj nekaj mesecev. Medtem, ko si sodelavce na lokaciji Moste in samo proizvodno enoto obvladoval že prej, si na lokaciji Šiška tako ožje sodelavce, kot vso drugo problematiko podrobneje začel spoznavati šele v tem letu, z dodelitvijo nove vloge. Klub temu, da ravno veliko časa, glede na to, da si se moral tudi sam učiti, nisi imel, me zanima, če si znotraj službe, ki jo vodiš, zaznal morebitna ozka grla, pomanjkljivosti... Načrtuješ na teh segmentih spremembe, s ciljem izboljšanja trenutno vpeljanega sistema?

Idej za poenostavitev in boljšo preglednost delovanja naše službe je kar nekaj, je pa tudi veliko preprek za uresničenje teh idej. Za začetek sem organiziral ogled enote Moste za zaposlene v Šiški, da smo se med seboj spoznali. Nato smo si priborili skupno datoteko, da imamo dokumente spravljene na enem mestu, a te datoteke na žalost ne vidijo ostali zaposleni (izven naše službe) v enoti Moste, tako da jim je potrebno kopirati poročila na datoteko, ki jo vidijo. Potrebno bo narediti enotno energetsko dnevno poročilo. Velika težava je, ker sta informacijska sistema na obeh lokacijah rasla drugače in

nista enako zasnovana. Vendar menim, da bomo s časom vse postavili na svoje mesto.

Čeprav formiranje poročil s podatki navzven deluje precej rutinsko delo, je v praksi vsekakor drugačna slika. V Službi za okolje in kakovost to velikokrat občutimo na lastni koži, saj moramo za podatke, ki jih potrebujemo za poročanje, nemaleokrat »prostiti na kolenih«. Zaradi različnih razlogov, kot na primer pomanjkanje merilnikov, neustrezna usklajenost med službami itd., velikokrat podatkov, ki jih potrebujemo, nimamo na razpolago. V takih primerih nas iz zagate po principu »rodi i stвори« rešuje prav tvoja služba. Ker poročanje zunanjim inštitucijam izvaža večje število služb in celo več sodelavcev znotraj iste službe, me zanima, če je predviden nek skupni portal, aplikacija na ravni družbe, kjer bodo zbrani vsi podatki in poročila/izjave, ki jih kot družba poročamo?

Poskrbeli smo, da imamo podatke znotraj naše službe na enem mestu. Res je, da bo treba potiti podatkov in načine zajema ponovno preveriti in po možnosti nadgraditi. Poročila (mesečno, sezonsko), ki so za nas osnova, objavljamo na intranetu in ta so dosegljiva celotni družbi. Vem, da je v preteklosti prihajalo do razlik v poročanju različnim pristojnim organom, zato se popolnoma strinjam, da bi se podatki za poročanje morali zbirati na enem mestu. V ta namen bo treba vzpostaviti datoteko, ki jo bodo videli vsi poročevalci.

Dve od tvojih lastnosti, natančnost in vztrajnost, ti prideta prav tudi pri tvoji strasti, kegljanju. Kljub močni konkurenci z ekipo posegata po stopničkah in to tudi na mednarodnih tekmovanjih. V preteklem obdobju je bilo stopničk kar nekaj. Kdaj se boste naslednjč zavihteli nanje oziroma kdaj vam je ta prilika ponujena?

Res je. Čeprav imajo nekateri kegljanje za gostilniški šport, jih ta ideja mine, če poizkusijo odigrati 120 lučajev, kolikor traja tekma. Vsaj posledice so boleče. Letos smo zasedli odlično tretje mesto in si s tem priborili nastop na NBC pokalu v oktobru. Upam, da nam bo šlo kot po maslu. (smeh)

Kaj pa ti pokali na okenski polici?

To so pa iz belih strmin. Smučanje je moj drugi, zimski hobi.

MEGAT

JUBILANTI

10 let

Samir Veličanin

Samir Veličanin je v Energetiki 10 let. Svojega prvega dne v – takrat še TE-TOL - se zelo dobro spominja in ga opiše predvsem kot lepo spoznavanje, tako podjetja kot sodelavcev. Služba v sedanjem podjetju je sicer njegova tretja – pred tem je bil zaposlen v podjetju, ki je izdelovalo železne konstrukcije. Na vprašanje, koliko delovnih mest je zamenjal v okviru Energetike, odgovori: »Do sedaj sem v okviru Energetike zamenjal dve delovni mesti: prvo delovno mesto je bilo delavec pri transportu premoga, drugo pa strojnik na deponiji premoga.« Kot izpostavi, ima najraje pri svojem delu ravno delo s strojem, in to z buldožerjem. Na vprašanje, ali ga pri opravljanju dela kaj moti, odvrne, da ne, delo ga na splošno veseli. Svoj prosti čas pa najraje preživlja s svojo družino.

20 let

Boštjan Prašnički

Na Verovškovi ulici boste srečali jubilanta Boštjana Prašničkega, ki obeležuje že 20 let dela v našem podjetju. Kot vsak jubilar, nam je tudi on opisal prvi delovni dan tu. Opisal ga je takole: »Prvega dne v Energetiki se prav dobro spominjam, saj sem bil popolnoma prevzet nad usklajenostjo delovanja vseh sistemov in tehnoloških procesov.«

Povedal je še, da mu je delovne naloge predstavil takratni izmenovodja Mario Prhat; kot zanimivost je dodal, da je prvi delovni dan

zaključil z rahlim dvomom, če bo sploh kdaj v celoti obvladoval delovanje sistema parnih in vročevodnih kotlov in ostalih postrojenj.

No, danes seveda obvladuje vse. Delo v Energetiki ni njegova prva služba, ta je bila na tedanjih Jugoslovanskih železnicah, kjer se je izučil za preoblikovalca in spajalca kovin; ob prehodu na Slovenske železnice pa so tedanji štipendisti po dveh letih dela ostali brez zaposlitve. Kasneje je štiri leta delal kot vzdrževalec pekarskih strojev in peči v podjetju Žito, leta 1998 pa ga je pot zanesla v našo sredino. V Energetiki je prav tako delal in pridobil izkušnje na več mestih: v sklopu samostojnega upravljalca daljinskega sistema je bil sprva strojnik priprave vode, nato strojnik črpalnih naprav, zatem še strojnik kotlovskih naprav ter strojnik plinske turbine. Sedaj opravlja delo vodje izmene enote TOŠ. Svoje delo nam je opisal takole: »Izmensko delo je bilo sprva svojevrsten izziv, a sčasoma postane način življenja. To je zelo dinamično delo, pogosto nepredvidljivo. Tu ni samoumevne rutine, saj narava dela zahteva precej angažiranosti in predanosti.« Na splošno je zadovoljen z vsem; želi si le, da bi vsaka sprememba res prinesla izboljšavo ter da se ne bi zgodilo, da bi se nekoč spraševali, zakaj ni več tako, kot je včasih bilo. Boštjan kljub napornemu turnusu zna izkoristiti tudi prosti čas, ki pa ga namenja predvsem morju in navtiki v vseh letnih časih.

Jubilantoma, ki sta z nami delila svoje misli, kot tudi vsem ostalim jubilarom v obdobju od julija do septembra 2018, iskreno čestitamo.

Samir Veličanin

Boštjan Prašnički

■ ČLEN V VERIGI

Roman Povše

»Vse kar vidimo okoli sebe, je del nas samih.«

PRIPRAVILI NATAŠA TONI IN BRIGITA ZOREC

Roman, a veš, da prva misel nate v tem trenutku sploh ni povezana z delom ... Morda uganješ, kaj je?

Prepričan sem, da imata v mislih naše aktivnosti, ki smo jih imeli v preteklosti, ko smo pripravljali različne prireditve in proslave. Ena takih je bila novoletna zabava v Portalu, kjer smo kot celotna nabavna služba sestavili orkester in si z nastopom prislužili naziv zvezde v letu 2010. Takrat smo, verjamem, vsi neizmerno uživali že na samih pripravah in vajah v skladišču, vrhunec pa je bil nastop pred sodelavci, ki smo jih navdušili, ne samo s tem, da smo sploh sestavili orkester, temveč tudi z veselimi vzdušjem, ki smo ga ustvarili na zabavi. Pravzaprav je bila to neke vrste prelomnica tudi pri meni osebno. Po dvajsetih letih sem znova začel igrati klarinet, ki sem ga sicer igral od svojega osmega leta. Ko sem se moral odločiti, kam v srednjo šolo, sem celo kolebal med tem, ali naj se vpišem na srednjo glasbeno ali srednjo strojno šolo. Čeprav je glasba nekaj izredno lepega, sem vesel, da sem se odločil za tehnično smer. Mislim, da sem takrat v Toplarni in sedaj v Energetiki bolj izpolnil svoje življenje, kot če bi se ukvarjal samo z glasbo.

Se z glasbo še vedno ukvarjaš?

Po novoletni zabavi v Portalu je moj glasbeni duh znova zaživel. Sodeloval sem v nekaj narodno-zabavnih ansamblih kot klarinetist in kitarist, trenutno pa sem najbolj aktiven v ansamblu folklorne skupine COF. Tu so zbrani vsi veterani ljubljanskih folklornih skupin. Smo sami taki, ki nam glasba in ples pomenijo veliko v življenju. Nastopov in vaj pa je ravno prav, da ni preveč utrudljivo.

Druga misel je povezana s tvojim videzom. Vsi vemo, da se sploh ne staraš. Zadnjih dvajset let si pravzaprav videti enako. Res je, da se rad zdravo prehranjuješ in temu namenjaš veliko pozornosti, pa vendar, kje si odkril vrelec mladosti?

To, da sem odkril vrelec mladosti, še ne vem. Sem pa vesel, če mi kdo tako laska. Malo zaradi človeške nečimrnosti, malo pa zaradi tega, ker si mislim, da ves trud, ki ga vlagam na tem področju, le ni povsem zaman. Nekateri trdijo, da so za mladostni videz pomembni geni, ki smo jih dobili od staršev. Osebno sem prepričan, da je še bolj kot to, pomembno, kako stresno je naše življenje in kako se prehranjujemo. Glede prehranjevanja je toliko literature kot na nobenem drugem področju. Mogoče je ravno zaradi tega tudi veliko zablod na tem področju. Z namenom iskanja pravilne poti pri zdravem načinu življenja organiziram v

naši vasi Golo predavanja s skupnim nazivom »Seminarji za zdravo, srečno in uspešno življenje«. Predavanja potekajo vsakih štirinajst dni že tretje leto, predavatelji pa prihajajo iz vseh koncev Slovenije, pa tudi iz tujine. Skozi predavanja celostno spoznavamo različne metode lajšanja te poti, ki ji pravimo življenje.

Tretja misel je vezana na tvojo energijo. Od nekdaj si pozitiven, nasmijan, prijazen in zgovoren. Slabo voljo puščaš daleč za seboj. Kdo te tako polni? Ha, zagotovo mi, ki smo že vrsto let tvoji sodelavci, kajne? (smeh)

Gotovo je nekaj na tem. V službi preživimo velik del življenja in dobri odnosi s sodelavci lahko pomenijo dobro počutje ter dobro energijo skozi ves dan. Imam pa pri vsem tem tudi svoj pogled, ki sem si ga privzgojil skozi leta. Vse, kar se nam dogaja, dobrega in slabega, za vse smo odgovorni sami. Zunanji svet je le zrcalna slika tega, kar se dogaja znotraj nas. Vsi dogodki, ki smo jim priča, gredo skozi programe in vzorce, ki so naloženi v našem umu in ustvarjajo sliko. Ta pa je po pravilu vedno popačena. Zato se lahko zgodi, da me sodelavci dojemate kot pozitivnega in prijaznega, medtem ko me moji domači, sosede in prijatelji lahko dojemajo popolnoma drugače. Povedano drugače, vse kar vidimo okoli sebe, je del nas samih. Zato vsi tisti, ki mislijo, da imajo v službi zoprne šefe, neumne sodelavce, doma pa nerazumevajoče žene, može in otroke, zavedajte se, da je težava v vas samih. Ko pride mo do tega spoznanja, postane življenje mnogo bolj prijazno, predvsem pa manj stresno.

Dejstvo je, da v delovnem okolju veljaš za sodelavca, ki mu dobri odnosi zelo veliko pomenijo, zato tudi v njih veliko vlagaš. Kako so se po tvojem mišljenju odnosi skozi ves ta čas spreminjali?

Medčloveški odnosi so kot roža, ki jo je treba stalno negovati, zalivati, obrezovati in ji včasih postaviti tudi oporo, če piha močan veter. Glede odnosov je naša družba nekaj izjemnega in vsi si lahko samo želimo, da bi tako tudi ostalo. Na veliki preizkušnji zrelosti odnosov smo bili, ko se je TE-TOL pripojila k Energetiki. Danes lahko z gotovostjo trdimo, da smo to preizkušnjo dobro opravili.

Tu si že 38 let. Katera dela si opravljal, kje ti je bilo najbolj všeč in kje najmanj?

TE-TOL je moja prva služba in vse kaže, da bom ostal v Energetiki do konca svojega službovanja. Zame je to bila in bo tudi ostala služba, ki si jo lahko vsakdo samo želi. Leta 1980

Nataša Toni, Roman Povše in Brigita Zorec

sem prišel v takratno Toplarno kot pripravnik. Po opravljenem pripravništvu sem zasedel delovno mesto pomočnik vodje obratovanja, zadolžen pa sem bil za transport premoga. Po štirih letih se mi je ponudila priložnost, da se prestavim iz obratovanja v komercialno, na delovno mesto vodje nabave in kasneje prodajno-nabavnega sektorja. V nabavni službi sem še danes, čeprav ne več kot vodja.

Mislim, da imamo vsi ljudje v sebi vzorec, da je tisto, kar je bilo nekoč, bolje od tega, kar je danes. Meni pravzaprav vsak nov dan predstavlja novo življenje, nove preizkušnje in nove izzive. Prepričan sem, da ni dobro, če preveč razmišljamo o preteklem življenju. Preteklost je mrtva in lahko se zgodi, da spregledamo ta trenutek sedaj, ki je živ. Trudim se tudi, da ne postavljam mejnikov, kaj mi je bolj všeč in kaj manj. Vse je del mojega življenja.

Če bi v vsem tem času lahko kaj spremenil, kaj bi bilo to?

Ničesar ne bi spremenjal. Če bi karkoli spremenil, bi mi danes nekaj manjkalo.

MEGAT

energetika.smart

Štefan Šimunič: »Vsak dan brez pesmi in plesa je izgubljen dan.«

POGOVARJALA SEM SE IRENA DEBELJAK

S Štefanom Šimuničem se službeno pozna že dolga leta. Že od samega začetka je tudi član uredniškega odbora Megavata, a še nikoli do zdaj se nam ni »odkril« tudi po svoji kreativni, ustvarjalni plati. Vse je enkrat prvič in končno ga lahko beremo tudi manj »službeno«.

Lani, ko si praznoval »abrahama plus deset let«, sem izvedela, da vodiš folklorno skupino. To, da si dober plesalec, se je videlo (in včasih tudi čutilo) na novoletnih zabavah naše družbe. Kdaj si se začel ukvarjati s folklornimi plesnimi koraki?

Pred petimi leti sem skupaj s prijatelji sprejel izziv in ustanovil Folklorno sekcijo. Kar nekaj prijateljev imam, ki imamo različne športne aktivnosti, kot npr. nogomet in tenis,

Ali ti je to, da si vodja službe obratovanja pomagalo pri organizaciji vseh potrebnih aktivnosti, ki jo imaš s folklorno sekcijo?

Vsako vodenje zahteva dobro organizacijo. Delo, ki ga opravljam v podjetju, mi je pomagalo tudi pri folklori. Moje dela zahteva ogromno komunikacije med različnimi delovnimi mesti navpično že v službi obratovanja in vzporedno še z različnimi službami vzdrževanja. Čeprav je sekcija zelo številčna, mi organiziranje sekcije prinaša velik izziv in zelo rad povezujem tako plesalce kot tamburaše.

Kakšen imate plan nastopanja do konca tega leta? Ste bili že na kakšnem tekmovanju? Ste že kdaj nastopali v kakšni znani TV oddaji? Mi prosim poveš malo več ...

Vsako leto nastopimo v Centru kulture Španski borci na regijskem srečanju etničnih manjšin, katerega organizator je Javni sklad republike Slovenije za kulturne dejavnosti. Po nastopu sledi razgovor z vrhunskimi strokovnjaki na področju folklorne in dobimo ocene. Letos smo dobili tudi povabilo za nastop na hrvaškem dogodku »53. Vinkovačke jeseni«.

Štefan Šimunič s soplesalko

K folklori je Štefan privabil tudi svoje vnuke.

Prosim, če našim bralcem zaupaš ime skupine, ki jo vodiš. Je izbor imena v povezavi s tvojim rojstnim krajem ali s čim drugim?

Predlog za ime je dala kolegica iz sekcije. Imenuje se TRSEK in je povezano z mojim rojstnim krajem. Rojen sem v dolnjem Medžimurju. Verjetno je bolj poznano zgornje Medžimurje, kjer gojijo kvalitetno grozdje in pridelajo vrhunska vina.

Koliko vas pleše v skupini in kako pogosto imate treninge?

Imamo deset plesnih parov. Vsako leto se nam pridružijo novi plesalci. Vesel sem, da imamo med tamburaši tudi glasbenike iz AFS France Marolta in plesalce iz FS Tine Rožanca. Vadimo enkrat tedensko, pred nastopi tudi dvakrat.

V septembru imamo nastop na prireditvi »Jesensko srečanje ČS Šentvid«. Nastopili smo v TV oddaji Mostovi kultur v Kopru. Imamo povabila iz Avstrije, Madžarske in Italije. Pred nami je še veliko dela in nastopov. (smeh)

Si tudi dedek, imaš šest vnukov. Ali tudi oni plešejo v tvoji skupini?

Tudi vnuki pojejo in plešejo. Gledali so moje nastope in želeli tudi sami nastopati. Lepo jih je videti v nošah. Nastopajo na otroških srečanjih, v vrtcih, šolah, na prireditvah.

Kot kaže, ti sivi lasje ne pridejo blizu. Kako ohranjaš svojo formo? Nam zaupaš, kaj je tvoj vrec mladosti?

Šport, ples, pesem in druženje. Če imaš rad ljudi, imajo tudi on tebe. Vsak dan brez pesmi in plesa je izgubljen dan.

MEGAVAT

Štefan Šimunič, osebni arhiv

■ GOSTUJOČI ČLEN V VERIGI

David Polutnik, vodja OGD P MOL

»Vse, kar počnem, počnem s pozitivno energijo, lahkotnostjo in predanostjo.«

POGOVARJAL SEM SE SREČKO TRUNKELJ

Brez Oddelka za gospodarske dejavnosti in promet (OGDP) se v Mestni občini Ljubljana ne zgodi prav nič na področju javne infrastrukture, prometa, urejanje zelenih površin.

Kaj pa se ne more zgoditi brez Davida Polutnika, vodje tega oddelka?

Zgodi se lahko vse in nič. Vsekakor pa je pomembno začeti, saj je tako pol dela že za teboj.

Kakšen partner pri skupnih projektih na področju vzpostavljanja infrastrukture je Energetika Ljubljana, s katerimi službami največ sodelujete?

Energetika je zanesljiv, odgovoren, strokoven in predvsem dobro organiziran partner.

V Ljubljani je bilo veliko narejenega po meri občanov. Velja kaj izpostaviti? V čem je največji premik pri delu na vašem področju? Pristop, rešitve?

Izpostaviti velja Projekt Čisto zate, gre za skupno ime za Projekt Odvajanje in čiščenje odpadne vode na območju vodonosnika Ljubljanskega polja in obsega izgradnjo v treh delih, in sicer: 1. del: Nadgradnja sistema odvajanja komunalne odpadne vode v občinah Medvode in Vodice ter izgradnja povezovalnega kanala C0 v Mestni občini Ljubljana, 2. del: Izgradnja III. faze Centralne čistilne naprave Ljubljana, 3. del: Dograditev javne kanalizacije v aglomeracijah nad 2000 PE v MOL, saj bo v naslednjih dveh letih zagotovilo pomembno vplival na življenje naših meščank in meščanov. V okviru projekta med drugim načrtujemo obnovo več kot 261 cest.

Na področju prometa in mobilnosti smo dosegli (in presegli) številne cilje, ki smo si jih zadali že v Prometni politiki MOL (2012). Celostna prometna strategija MOL, ki smo jo sprejeli lani, in vključuje tudi akcijski načrt, predstavlja dobro osnovo za pridobivanje evropskih nepovratnih sredstev, ki bodo v okviru nadaljnjih razpisov namenjeni ukrepom na področju trajnostne mobilnosti. Osredotočili se bomo predvsem na izboljšanje razmer za kolesarje, saj smo tudi v postopku izdelave CPS pri vključevanju javnosti spoznali, da si največ ukrepov želijo prav kolesarji.

S spreminjanjem prometnih režimov želimo spodbuditi ljudi, da se namesto z avtomobili po mestu premikajo z mestnimi avtobusi, s kolesom in peš. S številnimi ukrepi

smo tako v splošnem izboljšali prevoz z mestnimi avtobusi LPP.

Na porast kolesarjenja v mestu je poleg številnih infrastrukturnih izboljšav in drugih ukrepov veliko prispeval tudi izredno priljubljen sistem izposoje koles BicikeLJ, ki trenutno po mestu vključuje 58 postaj in 580 koles in s katerim je bilo od odprtja maja 2011 do septembra 2017 opravljenih skoraj 5 milijonov voženj.

Ljubljana zaradi izboljšav na področju kolesarjenja MOL leta 2015 Ljubljana prvič uvrstila na lestvico 20 kolesarjem najbolj prijaznih mest na svetu in zasedla 13. mesto, lani pa je svoj rezultat še izboljšala in zasedla visoko 8. mesto lestvice »Copenhagenize Bicycle Friendly Cities Index 2017«.

Leta 2015 smo odprli tudi 12 novih privezov za rečne ladje, 2500 m² novih površin pristanišča in 2 komunalna priveza za potrebe gasilcev in policije ter objekt za servis in vzdrževanje plovil.

Življenje brez Energetike Ljubljana ne bi bilo možno v mestu. Kaj pa brez OGD P po vašem mnenju? (smeh)

Tezko. OGD P v Ljubljani vzdržuje 1.043 kilometrov občinskih cest. Skrbi za javne površine, javna parkirišča in javno razsvetljavo. Opravlja naloge s področij gospodarskih javnih služb, zagotavlja izvajanje investicij v gospodarsko javno infrastrukturo (vodovod, kanalizacija, ravnanje z odpadki ...). Zagotavlja in nadzira redno vzdrževanje javnih zelenih površin, javnih sanitarij, odstranjevanje grafitov z javnih površin in vzdrževanje pitnikov in fontan.

Načrtuje nove prometne ureditve in sanacije cest, kjer je predvsem na prvem mestu varnost vseh udeležencev v prometu. Pripravlja smernice za izdelavo strokovnih podlag iz področja prometa, skrbi za izvajanje prometne politike MOL, opravlja naloge s področja spodbujanja kolesarstva, elektromobilnosti in plovbe in skrbi za kakovosten javni prevoz z mestnimi avtobusi LPP.

Prisotni ste bili na otvoritvi prve javne LNG polnilnice. Vaše mnenje o tej pridobitvi?

Otvoritev prve javne LNG polnilnice je še en korak dlje k varovanju okolja. Je pomemben ukrep za zmanjševanje izpustov in izredna pridobitev v Ljubljani.

Naš in vaš naročnik je občan, občanka. Kako bi vi opisali našega uporabnika? Je zahteven, razvajan ali preprost in razumljiv?

David Polutnik

Zaradi naše hitre odzivnosti in učinkovitosti, bi lahko rekli, da je preprost in razumljiv, predvsem takrat, ko gre za zahtevnejše projekte.

David Polutnik je vedno nasmejan in dobre volje, ne glede na ovire v prometu, ne glede na gradnje ... Recept za to se dobi pa kje ...?

Enostavno! Vse, kar počnem, počnem s pozitivno energijo, lahkotnostjo in predanostjo.

MEGAT

Primož Korošec

SVET DELAVCEV

Hudič in njegovi mladiči

BOŠTJAN KOCIJAN, PREDSEDNIK SVETA DELAVCEV

V letošnjo jesen vstopamo z nekoliko grenko-kislim priokusom. Obeta se namreč precej slabši poslovni izid od planiranega, pri tem pa nam »pomaga« oziroma je »pomaga-lo« več dejavnikov. Poleg dviga cen energentov, večkratnika dviga cen emisijskih kuponov se najde še kakšna »rožica«. Tako smo uspeli na razpisu za prodajo četrtno letno proizvedene elektrike MOL-u za naslednje triletno obdobje po fiksni ceni, a je kmalu po sklenitvi pogodbe prišlo do občutnega zaskoja cen električne energije na trgu (dvig cene za skoraj 50 %) tako, da sedaj iz tega naslova kujemo izgubo. Zapisal bi lahko, da v našem primeru tokrat velja rek, da »ko ima hudič mlade, jih ima veliko«.

V kolikor bomo želeli izpeljati investicijo PPE-TOL, bomo potrebovali zajeten kredit, kar pomeni še dodatne finančne obremenitve v prihodnjem obdobju. Med drugim se naj bi zaradi planirane investicije in posledično možnih delnih kadrovskih sprememb v prihodnjih letih zaposlovalo predvsem preko agencije. Kot osnovni razlog take odločitve je bila predstavljena namera, da se bo v primeru potrebnega zmanjševanja zaposlenih po začetku obratovanja PPE-TOL oziroma ob koncu obratovanja blokov 1 in 2, na ta način zaščitilo zaposlene v družbi. Gledano s stališča sedaj zaposlenih v družbi to težko opredelimo kot slabo. Tudi sicer ni to nikakršna novost na slovenskem trgu dela, saj tako že dolga leta posluje cela paleta drugih družb. Po navedbah nekaterih strokovnjakov in vodstvenih delavcev naj bi bilo to za družbe tudi finančno ugodnejše, glede česar mnenja sicer niso enotna. Je pa – glede na čedalje večje število »agencijskih« delavcev v državi – vprašanje, kakšne pozitivne učinke ima in bo to dolgo-ročno imelo na širšo družbo. V enem izmed prejšnjih člankov sem namreč že zapisal, da se vse bolj sprejemajo zakoni in postavljajo pravila, ob katerih človek dobi občutek, kot bi jih pisali in sprejemali za svoje sovražnike in ne za naše otroke in vnuke.

Kaj pomeni iskanje finančno ugodnejših variant za družbe in podjetnike se lepo kaže tudi v precej burnih odzivih na zadnji predlog zvišanja minimalne plače na 700 EUR. Ob tem, da so se dobički pravnih oseb od leta 2015 v Sloveniji povišali za 70 % (na 3,2 milijardi EUR), se zdi podjetnikom, takim in drugačnim lastnikom družb, obrtni zbornici in velike-mu delu politikov ter tudi precejšnjemu delu javnosti to skrajno bogokleten predlog. Tudi sam se čudim, od kod ljudem tako predrzne ideje?! Namesto, da bi se strinjali, da bi moral biti nacionalni cilj, da do leta 2025 v Sloveniji prej omenjena eminenca ustvari vsaj 15 mili-

jard EUR čistega dobička, v tem času pa bi se lahko tudi »raja« že naučila živeti s 630 EUR/mesec, nekateri mislijo, da bi morali že pri dvigu dobička za borih 70 % (cca. 1,3 milijarde EUR) takoj tudi sami zaživeti v malo manjši bedi, kot so živeli do sedaj?! Nerazumljivo in skrajno perverzno! Nikakor nočejo razumeti povsem preproste logike lastnikov, da večji kot bo hlebec, ki si ga bodo tlačili v usta, več drobtinic bo lahko padlo tudi njim na tla. Tako preprosto je to! Je pa žalostno, da bi največji kritiki predloga o dvigu minimalne plače na 700 EUR postali velik socialni problem že pri dvakratniku predlaganega zneska.

Ker bi o tem in podobnih temah lahko pisal v nedogled, bo bolje, da se vrnem na domači teren in našo družbo.

Predsednik IO sindikata in sveta delavcev sva bila povabljeni na kolegij, kjer je bila osrednja tema izdelava ocene tveganja. Sicer je šlo v osnovi za pojasnitev kriterijev s tem, da je bilo na koncu tudi dogovorjeno, kako naj bi se zadeve vodile naprej in soglasno sklenjeno, da trenutno izdelani predlogi še niso zreli za sprejem. Na kolegiju se je izkazalo, da so si posamezne kriterije vodje služb razlagali različno, kar bi lahko poleg že tako subjektivnega ocenjevanja povzročilo, da bi brez končnega usklajevanja med službami in sektorji prišlo do večjih anomalij. Tu moram pohvaliti vlogo tehničnega direktorja, ki je z veliko razumevanja ključno prispeval k temu, da se bo poskušal celoten projekt izpeljati kvalitetno s ciljem, da bi bilo s končnim izdelkom zadovoljno čim več zaposlenih.

Kot velik neuspeh štejem poskus sveta delavcev, da bi skozi mediacijo poskušal posredovati znotraj ene izmed služb, kjer je na koncu prišlo do – gledano s strani sveta delavcev – vse prej kot zelenega scenarija. Zadeva sicer ni bila ravno preprosta, a se je težko znebiti občutka, da bi lahko in morali storiti več.

Zadovoljstvo pri sicer konstruktivnem sodelovanju na področju počitniške dejavnosti je skalila odločitev vodstva oziroma odgovornih za to področje, da se ne bo podaljšal najem dveh apartmajev v Podkorenu, ki sta v preteklem letu z najemninami ustvarila celo nekaj prihodka, ob končno dogovorjeni povišani ceni in ob podobni zasedenosti pa tudi v tekoči sezoni ne bi povzročila nikakršnih negativnih finančnih posledic družbi. Svet delavcev se je na to odločitev pravočasno odzval s sklepom na junijski izredni seji, a odgovora ali ustreznega ukrepa s strani odgovornih ni bilo. Na zadnji seji smo nato ponudili salomonsko rešitev, na žalost le-ta ni bila sprejeta. Sicer lahko na tem področju v več primerih pohva-

Boštjan Kocijan

lim dosedanje sodelovanje sveta delavcev s predstavniki delodajalca, za kar sem se vodstvu in odgovornim tudi iskreno zahvalil, opisani primer pa bo zahteval podrobnejšo proučitev ter konsenz o morebitnih nadaljnjih korakih sveta delavcev.

Svet delavcev je želel v skladu z 72. členom Dogovora o sodelovanju delavcev pri upravljanju Javnega podjetja Energetika Ljubljana d.o.o. pridobiti informacije o lastnih finančnih sredstvih na določen datum, ki bi se morala voditi na posebnem stroškovnem mestu, a teh podatkov do danes še nismo prejeli. V skladu s prej omenjenim dogovorom bi moral predsednik sveta delavcev prejemati tudi mesečno poročilo o porabi teh sredstev, katerih ostanek na koncu leta se ne prenaša v naslednje leto, a na žalost ta del dogovora v praksi (še) ni zaživel. Na zadnji seji sveta delavcev je bilo soglasno sklenjeno, da bo treba to pomanjkljivost odpraviti v najkrajšem možnem času.

MEGAWAT

Utrinki s športnega dneva na reki Uni

SLAVKO KASTELIC

Sredi junija smo se članice in člani ŠKD Energetika TE-TOL ponovno odpravili na športni dan v Bosno. Nostalgija ali ne, k temu nas je zagotovo spodbudil lanski rafting na reki Uni. Poleg športa je bil tudi letošnji izlet kulinarično in kulturno obarvan, saj smo si razvajali brbončice in ogledali nekaj naravnih znamenitosti Martin Broda in Kulen Vakufa. Pa da ne bi po nepotrebnem izgubljali besed - tukaj so letošnji foto utrinki ...

	FINSKI PISATELJ (JUHANI, 1861-1921)	KDOR LIČA AVTOMO- BILE	SESTRA GRŠKEGA BOGA ZEVSA	POLETNA HRUŠKA RUMENKAS. RJAVE BARVE	AVTOR ŠTEFAN MARKOVIČ	DODAJANJE SOLI JEDEM	MESTECE IN REKA V SRBIJI	PREBI- VALKA BABIČEV	MAKEDON- SKO MOŠKO IME NA PRIMER PESNIK MANEV	EDVARD GRIEG	SLOVEN- SKI GLAS- BENIK, VOKALIST	TETICA	DOMAČE ŽENSKO IME, OBLIKA IVANKE	1941 m VISOKA GORA V JULIJCIHnAD	Pomač: ATREUS, EFTIM IVO ANTOLIČ, HERA, LACUNA, NULAN		
	MECEN, POKROVIT.				ANGLEŠKI LOKAL				KRAJ PRI BEOGRADU								
																OBLIKA IMENA OLIVER	SVETNIŠKI SIJ, GLORIOLA
PELOPSOV SIN GRŠ- KI MITOLOGIJI, ATREJ							BLAŽ VEBER			NATAČNA PRAMERA							
SPOBUDA, STIMULANZ (POGOVORNO)							UGREZEK, LAKUNA										
SLOVENSKI STOMATOLOG (1919-2001)										NADIA KRAIGHER AM. IGRALEC (LLOYD)			GLEDA- LIŠKI IGRALEC RANER				
IGRALEC GIBSON			PREVIVALKA KOLAČNEGA PEVKA ALEN KA SMID										ČISTILNO SREDSTVO				
													ŽELJKO KOZINC				
PUŠKA ZA LOV NA PTIČE								ONDREJ NEPELA				NAKLJUČNA IZBIRA					
								STAROSLOV. PIVO				POJAV NA VODI					
ANGLEŠKO AMERIŠKO UTEŽNA MERA (MNOŽINA)				ANTON DERMOTA	LADJA ZA LOV NA TUNE										RIHARD JAKOPIČ	ŠTEFAN ANDERLIČ	
TROPSKA OVIJALKA					DEL DRŽAVNEGA KIPAR DRUGI DRŽAVI								ŠTOR, PANJ				
MESSTECE V GORSKEM KOTARJU					NORVEŠKI KIPAR (TOR, anagram AVA)				KRALJEVIČ IZ EPA O MAHAB- RATI				GOETHEJEVA MATER				

Nagradni sklad: 1. nagrada **63 €**, 2. nagrada **42 €**, 3. nagrada **21 €**

Prosimo, da pošiljate le en izvod gesla za posamezno križanko, ker bomo v nasprotnem primeru izločili vsa ponovljena imena.

Ime in priimek

Naslov

Geslo

[illegible]

Energetika Ljubljana

Nagrajenci iz 58. številke:

1. Nagrada: Draženko Đukić (63 EUR)
2. Nagrada: Pavle Pantić (42 EUR)
3. Nagrada: Jana Kastelic (21 EUR)

Pravico do žrebanja imajo samo zaposleni v Energetiki Ljubljana. Pri žrebanju bomo upoštevali le en izvod rešene križanke na posameznika. Nagradni kupon z vpisanim geslom oddajte v nabiralnik časopisa do 15. 11. 2018.

ZA
GOSPODINJSKE
ODJEMALCE

Zelena ENERGIJA

**Prispevajte
k čistejšemu okolju.**

**S KLUBOM DO DODATNIH
UGODNOSTI IN PRIHRANKOV**
Pridruži se 10.000 članom kluba.